

เตลีทีวีส์

ฉบับที่ 23,663 วันอาทิตย์ที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 หน้า 4



มะเร็งเต้านม นับเป็นโรคหนึ่งของผู้หญิงทุกคนไม่ควรมองข้าม โดยในปัจจุบันมีแนวโน้มว่า อัตราผู้ป่วยจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าไม่รักษาสุขภาพร่างกายของตัวเองให้แข็งแรง และหมั่นสังเกตความผิดปกติของเต้านมเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรค !!

ผศ.นพ.ยุทธนา แสงสุตา หัวหน้ากลุ่มงานเวชศาสตร์นิวเคลียร์ และหัวหน้ากลุ่มงานรังสีวิทยา โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ให้ความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมว่า สาเหตุโดยตรงที่ทำให้เกิดมะเร็งเต้านมยังไม่ทราบแน่ชัด แต่ร้อยละ 25 ของผู้ป่วยพบว่า มีปัจจัยมาจากพันธุกรรมโดยคนในครอบครัวมีประวัติการเป็นมะเร็งเต้านม มะเร็งรังไข่ รวมทั้งการรับประทานอาหารที่มีไขมันมาก คั้นเหล้าสุบฤทธิ์ จากการออกกําลังกาย

“ส่วนอีกร้อยละ 75 ของผู้ป่วยยังไม่รู้สาเหตุแน่ชัด โดยอุบัติการณ์ในประเทศไทยพบประมาณ 30 ราย ต่อประชากร 100,000 คน แต่ยังคงต่ำกว่าในต่างประเทศ ซึ่งในฝั่งตะวันตกจะมีอุบัติการณ์พบประมาณ 90 ราย ต่อประชากร 100,000 คน โดยในประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ และมีกลุ่มพบในสตรีที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป แต่ในสตรีอายุ 20-30 ปีก็พบได้บ่อยเช่นกัน”



ผศ.นพ.ยุทธนา แสงสุตา

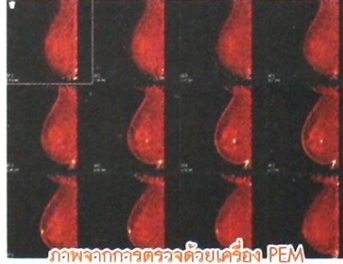
โดยระยะ 0 เป็นระยะไม่ลุกลาม ไปยังเนื้อเยื่อเต้านมข้างนอก ระยะ 1 คือ ก้อนเนื้อจะมีขนาดไม่เกิน 2 เซนติเมตร ในระยะ 2 คือ ก้อนเนื้อจะมีขนาด 2-5 เซนติเมตร ส่วนระยะ 3 ก้อนเนื้อจะมีขนาดใหญ่เกิน 5 เซนติเมตร ส่งผลทำให้ผิวหนังเป็นเปลือกส้ม หรือมีอาการแดงอักเสบ มีการลุกลามไปที่กล้ามเนื้อเต้านม หลังของทรวงอกแต่ยังไม่แพร่กระจายไปยังอวัยวะอื่น สุดท้ายระยะ 4 เป็นระยะแพร่กระจายไปยังอวัยวะอื่น ๆ แล้ว โดยจะกระจายไปยังสมอง ตับ ปอด หรือกระดูก

โดยระยะ 0 เป็นระยะไม่ลุกลาม ระยะ 1 กับระยะ 2 ถือเป็นระยะแรก ส่วนระยะ 3 ถือว่าเป็นระยะลุกลาม ส่วนระยะ 4 คือ ระยะแพร่กระจาย หากทุกสิ่งมะเร็ง อัตราในการมีชีวิตรอดมากถึง 5 ปี ถ้าเป็นระยะ 0 มีประมาณ 90 เปอร์เซ็นต์ ระยะ 1 โอกาสรอดถึง 5 ปี ก็จะเหลือ 70 เปอร์เซ็นต์ ส่วนระยะ 2 จะเหลือ 50 เปอร์เซ็นต์ ในระยะ 3 จะเหลือ 30 เปอร์เซ็นต์ ส่วนระยะ 4 แพร่กระจายจะเหลือ 5 เปอร์เซ็นต์ ผู้ช่วยส่วนใหญ่มักจะมาพบแพทย์ด้วยอาการพบก้อนเนื้อ



‘เครื่องตรวจอนุภาคโพสิตรอน’ เพิ่มคุณภาพการวินิจฉัย ‘มะเร็งเต้านม’

ภาพจากกรตรวจด้วยเครื่อง PEM ซึ่งจะเห็นก้อนมะเร็งรังสีเข้มข้น ในตำแหน่งข้าง



ภาพจากกรตรวจด้วยเครื่อง PEM



ตรวจมะเร็งเต้านมด้วยตัวเอง

และมีแผลที่เต้านม หรือมีเลือดหรือน้ำเหลืองไหลจากหัวนม ซึ่งเป็นระยะ 1 ขึ้นไปแล้ว “การดูแลตัวเองเพื่อลดความเสี่ยงของการเกิดมะเร็ง และการค้นพบมะเร็งตั้งแต่ระยะเริ่มแรก ในขณะที่ก้อนมีขนาดเล็ก และก้อนมะเร็งยังอยู่เฉพาะที่เต้านมยังไม่แพร่กระจายไปต่อมน้ำเหลือง จึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะจะมีโอกาสหายขาดมากขึ้น เมื่อเทียบกับการตรวจพบก้อนมะเร็งที่มีขนาดใหญ่ หรือกระจายไปต่อมน้ำเหลืองที่รักแร้แล้ว”

เนื่องจากระยะเต้านมหากตรวจพบในระยะเริ่มแรกสามารถรักษาให้หายขาดได้ โดยการตรวจหามะเร็งระยะเริ่มแรกสามารถทำได้ด้วยการตรวจเอกซเรย์เต้านมด้วยเครื่องแมมโมแกรม (Mammography) และการอัลตราซาวด์ แต่ในผู้ป่วยบางรายอาจต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจากการตรวจพื้นฐาน จึงมีการนำเทคโนโลยีขั้นสูงที่ทันสมัย คือ เครื่องตรวจมะเร็งเต้านมอนุภาคโพสิตรอน (Positron Emission Mammography Center หรือ PEM) ซึ่งเป็นเครื่องแรกในภูมิภาคอาเซียน มาใช้ในการให้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อยืนยันและเพิ่ม

เนื่องจากมะเร็งเต้านมหากตรวจพบในระยะเริ่มแรกสามารถรักษาให้หายขาดได้ โดยการตรวจหามะเร็งระยะเริ่มแรกสามารถทำได้ด้วยการตรวจเอกซเรย์เต้านมด้วยเครื่องแมมโมแกรม (Mammography) และการอัลตราซาวด์ แต่ในผู้ป่วยบางรายอาจต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจากการตรวจพื้นฐาน จึงมีการนำเทคโนโลยีขั้นสูงที่ทันสมัย คือ เครื่องตรวจมะเร็งเต้านมอนุภาคโพสิตรอน (Positron Emission Mammography Center หรือ PEM) ซึ่งเป็นเครื่องแรกในภูมิภาคอาเซียน มาใช้ในการให้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อยืนยันและเพิ่ม

(ต่อด้านหลัง)

คุณภาพการตรวจรักษาและวินิจฉัยมะเร็งเต้านม

“เครื่อง PEM เป็นเครื่องที่ทำงาน

คล้าย ๆ กับเครื่องแมมโมแกรม แต่ไม่ได้ใช้เอกซเรย์

จะทำงานในลักษณะสแกน โดยก่อนที่จะตรวจด้วย

เครื่องนี้จะมีการฉีดสารเข้าไปในร่างกายของคนไข้

โดยสารที่ฉีดเข้าไปนั้นจะเป็นสารรังสี F-18 ที่ไป

จับกับสารที่มีน้ำตาลเป็นส่วนประกอบ เมื่อฉีดเข้าไป

แล้ว จากนั้นจะให้ท่านใช้นอนพัก 1 ชั่วโมง เพื่อให้

สารที่ฉีดเข้าไปจับตรงส่วนที่เป็นมะเร็ง เนื่องจาก

เซลล์มะเร็งจะกินน้ำตาลเป็นอาหาร ฉะนั้นส่วน

ใดของร่างกายที่มีน้ำตาลมาก ๆ สารตัวนี้จะไปจับ”

หลังจากนั้น จึงทำการตรวจด้วยเครื่อง

PEM โดยจะสแกนเต้านมทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

ซึ่งเครื่องจะบีบเต้านมบน ล่าง เพื่อจะได้เห็นรายละเอียด

ละเอียดได้อย่างชัดเจน ตรงนี้คนไข้อาจจะมีอาการ

เจ็บเพียงเล็กน้อย โดยจะสแกนครั้งละประมาณ

10-15 นาที หากสงสัยบริเวณรักแร้ก็จะสแกน

บริเวณนั้นร่วมด้วย

การทำงานใช้หลักการถ่ายภาพรังสีแกมมา

พลังงานสูงที่เกิดจากกระบวนการสลายตัวของธาตุ

กัมมันตรังสีชนิดให้อนุภาคโพสิตรอน ซึ่งสารที่ฉีด

เข้าไปนั้นจะถูกจับโดยเนื้อเยื่อชนิดต่าง ๆ ของ

ร่างกายในปริมาณที่แตกต่างกัน บริเวณที่เป็นเซลล์

มะเร็งจะมีการแบ่งตัวในอัตราที่รวดเร็วทำให้

ต้องการอาหารซึ่งก็คือน้ำตาลในปริมาณมาก ก่อน

มะเร็งจึงจับสารที่ฉีดเข้าไปในปริมาณที่มากกว่า

เนื้อเยื่อปกติ ทำให้เต้านมที่ตรวจด้วยเครื่อง PEM

จะได้ภาพรังสีของเนื้อเยื่อที่เป็นมะเร็งเป็นจุดสีเข้ม

ขึ้นมาเมื่อเทียบกับเนื้อเยื่อปกติ

เมื่อแพทย์เห็นภาพที่ปรากฏที่จอ

คอมพิวเตอร์แล้วแต่ยังไม่แน่ใจหรือไม่แน่ใจว่าใช่

ก้อนมะเร็งหรือไม่ แพทย์จะให้ท่านไปพักประมาณครึ่ง

ชั่วโมง แล้วสแกนอีกรอบหนึ่ง เนื่องจากก้อนสี

เข้มที่ปรากฏอยู่ถ้าเป็นก้อนเนื้อร้ายจะมีสีที่เข้มขึ้นไป

อีก ส่วนผิวพื้นจะอ่อนลงทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

เพื่อแพทย์จะได้วินิจฉัยโรคได้อย่างถูกต้อง

“การมองเห็นมีความละเอียดมากขึ้น

โดยสามารถตรวจหามะเร็งที่มีขนาดเล็กได้ถึง 2

มิลลิเมตร เนื่องจากเครื่องจะสแกนโดยสามารถ

แบ่งเป็นความลึกได้ ภาพที่ปรากฏหน้าจอจะถูก

แบ่งเป็น 12 ภาพ สามารถดูได้ตั้งแต่ช่วงต้นลง

ไปถึงด้านหลัง ซึ่งหากพบก้อนมะเร็งก็จะสามารถ

บอกตำแหน่งได้อย่างถูกต้อง ทำให้การรักษาใน

ขั้นตอนต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น”

การทำงานของเครื่องจะทราบผลได้

ทันที โดยจะออกมาในรูปเอกซเรย์ 12 รูป

ใน 1 ท่า ทั้งหมด 4 ท่า คือ บน ล่าง ซ้าย

และขวา โดยจะมีการแปรผล มีการวัดก้อน

ที่มีความเข้มว่ามีความเข้มเท่าไร วัดที่ผิว

พื้นมีความเข้มเท่าไร ต่างกันเท่าไร ถ้า

อัตราส่วนเกิน 2 เท่า โอกาสเป็นมะเร็งสูง

มาก แต่ถ้าน้อยกว่า 1.5 มักจะสามารถบอก

ได้ว่าก้อนที่เห็นนั้นยังไม่ใช่มะเร็ง

ศส.นพ.ยุทธนา กล่าวคือว่า ก่อนเข้ารับ

การตรวจ 2 วัน คนไข้ควรงดน้ำตาล หรือรับ

ประทานน้ำตาลในปริมาณที่น้อยเพราะถ้า

คนไข้รับประทานน้ำตาลมาก ทำให้ก้อนมะเร็ง

กินน้ำตาลอิ่มเมื่อฉีดรังสี F-18 ที่จับกับสาร

คล้ายน้ำตาล ก็จะไม่มีการจับกันเกิดขึ้น รวมทั้ง

ควรรับประทานอาหารประเภทโปรตีนมาก ๆ

และงดอาหารก่อนเข้ารับการตรวจ 8 ชั่วโมง

นอกจากนี้ ก่อนเข้ารับการตรวจด้วย

เครื่อง PEM จะมีการเจาะเลือดเช็กน้ำตาล

หากไม่สูงก็สามารถเข้ารับการตรวจได้ แต่ถ้าผล

การตรวจน้ำตาลในเลือดสูงเกิน 140 มิลลิกรัม

ต่อเดซิลิตร จะไม่ตรวจด้วยเครื่อง PEM ให้

เพราะถึงตรวจไปก็ไม่เกิดประโยชน์เนื่องจาก

น้ำตาลไม่มีการจับตัวกัน ผลออกมาก็จะไม่พบ

ความผิดปกติใด ๆ ทั้ง ๆ ที่คนไข้อาจมีความ

ผิดปกติเกิดขึ้นแล้วก็ตาม โดยจะแนะนำให้

คนไข้ลดปริมาณน้ำตาลในเลือดลงให้อยู่ใน

เกณฑ์ปกติเสียก่อนจึงเข้ารับการตรวจได้

“มะเร็งเต้านมเป็นมะเร็งที่พบบ่อยในผู้

หญิง แต่ละระยะของโรคมียารักษาที่แตกต่างกัน

กันไป ซึ่งถ้าตรวจพบในระยะแรก ๆ สามารถ

รักษาให้หายขาดได้ ฉะนั้นสิ่งสำคัญ คือการตรวจ

คัดกรอง วิธีที่ง่ายที่สุด คือ ผู้หญิงทุกคนที่มีประจำ

เดือนจะต้องตรวจเต้านมด้วยตัวเองทุกเดือนด้วย

การคลำเต้านมหลังจากประจำเดือนหมด 7-10

วัน เพราะเราจะได้ว่าถ้าเนื้อ เต้านมปกติของเรา

ถ้าผิดปกติเราก็จะรู้ หรือเมื่อมีความผิดปกติกับ

เต้านมให้รีบมาพบแพทย์ทันทีจะได้รักษาตั้งแต่

เนิ่น ๆ”.